

پاسخنامه

دهم انسانی

تعیین سطح

۲۰ تیر ماه ۱۴۰۴

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلم چی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

پدیدآورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام طراحان	نام درس
علی ارجمند، مهدی اسفندیاری، آروین حسینی، آرشدانشفر، سینا گروسی، مهدی نیکزاد	ریاضی (نهم)
برگزیده از سؤالات کتاب «آبی»	ریاضی (نهم) - سؤالات «آشنا»
مبینا اصیلیزاده، نیلوفر امینی، حسین پرهیزگار، سپهر حسن‌خان‌پور، فائزه کاووسی، ابوالفضل عباس‌زاده	فارسی (نهم)
برگزیده از سؤالات کتاب «آبی»	فارسی (نهم) - سؤالات «آشنا»
محمد داورپناهی، احمدرضا قربانی، محمدعلی کاظمی نصرآبادی، ولی‌اله نوروزی، پیروز وجان	عربی، زبان قرآن (نهم)
برگزیده از سؤالات کتاب «آبی»	عربی، زبان قرآن (نهم) - سؤالات «آشنا»

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستار	مستندسازی
ریاضی (نهم)	آروین حسینی	آروین حسینی	محمد بحیرایی	سمیه اسکندری
فارسی (نهم)	ابوالفضل عباس‌زاده	ابوالفضل عباس‌زاده	الهام محمدی، امیرمحمد قلعه‌کاهی	الناز معتمدی
عربی، زبان قرآن (نهم)	آرمین ساعدپناه	آرمین ساعدپناه	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	زهرا دامیار
مسئول دفترچه	مهدیه ملاصالحی
مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: سجاد حقیقی‌پور
حروف‌چین و صفحه‌آرا	زهرا تاجیک
ناظر چاپ	سوران نعیمی

ریاضی (نهم)

۱- گزینه «ا»

(علی ارجمند)

$$n(S) = 2 \times 2 \times 2 = 8$$

$$A = \{(پ, پ, پ), (پ, پ, ر), (پ, ر, پ), (پ, ر, ر), (ر, پ, پ), (ر, پ, ر), (ر, ر, پ), (ر, ر, ر)\}$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{4}{8} = \frac{1}{2}$$

(مجموعه‌ها، صفحه‌های ۱۵ و ۱۷)

۲- گزینه «ب»

(آزمون نمونه دولتی استان هرمان - ۹۹)

بررسی گزینه‌ها:

$$۱) (\sqrt{2})^2 = 2 \in \mathbb{Q}$$

$$۲) (\sqrt{2} - \sqrt{8}) \times \sqrt{2} = 2 - 4 = -2 \in \mathbb{Q}$$

$$۳) \frac{\sqrt{2}}{\sqrt{12}} = \frac{\sqrt{2}}{\sqrt{4 \times 3}} = \frac{\sqrt{2}}{2\sqrt{3}} = \frac{1}{\sqrt{6}} = \frac{\sqrt{6}}{6} \in \mathbb{Q}'$$

$$۴) ۱/۳۳۳... = \frac{12}{9} = \frac{4}{3} \in \mathbb{Q} \Rightarrow ۱/۳۳۳... \text{ (متناوب)} \Rightarrow \frac{12}{9} = \frac{4}{3} \in \mathbb{Q}$$

(عبردهای حقیقی، صفحه‌های ۲۵ و ۲۷)

۳- گزینه «ب»

(آزمون نمونه دولتی استان کردستان - ۹۹)

$$\left(\frac{\text{طول}}{\text{عرض}}\right)_{ABCD} = \left(\frac{\text{طول}}{\text{عرض}}\right)_{AEFD} : \frac{A}{x} = \frac{x}{y}$$

$$\Rightarrow x^2 = 16$$

$$\Rightarrow \begin{cases} x = 4 \\ a = -4 \text{ غیر قابل قبول} \end{cases}$$

(استرال و اثبات در هنرسه، صفحه‌های ۵۳ و ۵۸)

۴- گزینه «ب»

(مهری نیک‌زاد)

$$(0/25)^{-2} = \left(\frac{1}{25}\right)^{-2} = 25^2 = 625$$

$$9^{-3} = (3^2)^{-3} = 3^{-6}$$

$$\Rightarrow 2^6 \times 3^7 \times 3^{-6} \times 2^{-3} = 3^1 \times 2^1 = 6$$

(توان و ریشه، صفحه‌های ۶۰ تا ۶۳)

۵- گزینه «ا»

(آزمون نمونه دولتی استان قزوین - ۱۳۰۰)

$$۱۲ \times ۱۰^{-۱} \times ۶۵ \times ۱۰^{-۶} = ۷۸۰ \times ۱۰^{-۷}$$

$$= 7/8 \times 10^{-5}$$

$$\Rightarrow a + b + n = 7 + 8 + 5 = 20$$

(توان و ریشه، صفحه‌های ۶۵ تا ۶۷)

۶- گزینه «ب»

(آزمون نمونه دولتی استان هرمان - ۱۳۰۰)

$$\frac{2x+5}{6} > \frac{1}{3} - \frac{1-x}{2} \times 6 \Rightarrow (2x+5) > 2(1) - 3(1-x)$$

$$\Rightarrow 2x+5 > 2-3+3x \Rightarrow 5-2+3 > 3x-2x$$

$$\Rightarrow 6 > x \Rightarrow x \text{ اعداد حسابی عضو } \{0, 1, 2, 3, 4, 5\}$$

۶ عضو حسابی دارد.

(عبارت‌های پیروی، صفحه‌های ۹۰ تا ۹۳)

۷- گزینه «ب»

(آرش دانشگر)

ابتدا نقطه تلاقی دو خط مورد نظر را به دست می‌آوریم:

$$\begin{cases} 2x + 3y = 2 \\ 2y + 3x = 8 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} -3 \times (2x + 3y = 2) \\ 2 \times (2y + 3x = 8) \end{cases}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} -6x - 9y = -6 \\ 4x + 6y = 16 \end{cases}$$

$$-5y = 10$$

$$\Rightarrow y = -2$$

$$2x + 3y = 2 \xrightarrow{y=-2} 2x + 3(-2) = 2 \Rightarrow 2x - 6 = 2$$

$$2x = 8 \Rightarrow x = 4 \Rightarrow \text{نقطه تلاقی} = \begin{bmatrix} 4 \\ -2 \end{bmatrix}$$

حال شیب خط $3y - 6x = 5$ را با استاندارد کردن معادله خط به دست می‌آوریم:

$$3y - 6x = 5 \Rightarrow 3y = 6x + 5 \xrightarrow{+3} y = 2x + \frac{5}{3} \Rightarrow m = 2$$

معادله خطی که شیب آن ۲ بوده و از نقطه $\begin{bmatrix} 4 \\ -2 \end{bmatrix}$ بگذرد به صورت زیر است:

$$y = 2x + b \xrightarrow{\begin{bmatrix} 4 \\ -2 \end{bmatrix}} (-2) = 2(4) + b \Rightarrow -2 = 8 + b \Rightarrow b = -10$$

$$\Rightarrow \text{معادله خط: } y = 2x - 10 \Rightarrow y - 2x = -10$$

(قط و معادله‌های قطی، صفحه‌های ۱۰۲ تا ۱۱۲)

۸- گزینه «ا»

(سینا کروسبی)

$$\frac{3x}{x^2-4} = \frac{A}{x-2} + \frac{B}{x^2-4}$$

$$\Rightarrow \frac{3x}{(x-2)(x+2)} = \frac{A}{x-2} + \frac{B}{(x-2)(x+2)}$$

$$\Rightarrow \frac{3x}{(x-2)(x+2)} = \frac{A(x+2) + B}{(x-2)(x+2)} = \frac{Ax + 2A + B}{(x-2)(x+2)}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} Ax = 3x \Rightarrow A = 3 \\ 2A + B = 0 \Rightarrow 2 \times 3 + B = 6 + B = 0 \Rightarrow B = -6 \end{cases}$$

(عبارت‌های گویا، صفحه‌های ۱۱۹ تا ۱۲۵)

۹- گزینه «ب»

(آروین حسینی)

$$ax^3 - 3x^2 - 2x + a = (2x-1) \times (\text{خارج قسمت})$$

در تساوی بالا، اگر $x = \frac{1}{2}$ باشد، خواهیم داشت:

$$a\left(\frac{1}{8}\right) - 3\left(\frac{1}{4}\right) - 2\left(\frac{1}{2}\right) + a = 0 \Rightarrow a + \frac{a}{8} = \frac{3}{4} + \frac{3}{2}$$

$$\Rightarrow \frac{9a}{8} = \frac{9}{4} \Rightarrow a = 2$$

حالا عملیات تقسیم چندجمله‌ای $2x^3 - 3x^2 - 2x + 2$ بر $x+2$ را انجام می‌دهیم:

$$\begin{array}{r} 2x^3 - 3x^2 - 2x + 2 \quad | \quad x+2 \\ \underline{2x^3 + 4x^2} \\ -7x^2 - 2x + 2 \\ \underline{-7x^2 - 14x} \\ 12x + 2 \\ \underline{12x + 24} \\ -22 \end{array}$$

$$-7x^2 - 2x + 2$$

$$-7x^2 - 14x$$

$$+12x + 2$$

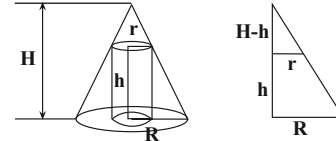
$$+12x + 22$$

$$\text{باقی‌مانده} \rightarrow -22$$

(عبارت‌های گویا، صفحه‌های ۱۲۶ تا ۱۲۹)

۱۰- گزینه «۴»

(مهری اسفندیاری)

با استفاده از تشابه مثلث‌ها، داریم:

$$\frac{r}{R} = \frac{H-h}{H} \Rightarrow \frac{r}{10} = \frac{H-3}{H}$$

$$\Rightarrow 4H = 10H - 30 \Rightarrow 6H = 30 \Rightarrow H = 5$$

$$V_{\text{مخروط}} = \frac{1}{3} \pi R^2 H = \frac{1}{3} \pi \times 10^2 \times 5 = \frac{500}{3} \pi$$

(مییم و مساحت، صفحه ۱۳۹)

ریاضی (نهم) - سؤال‌های «آشنا»

۱۱- گزینه «۲»

(آزمون مدارس نمونه دولتی تهران - ۹۹)

$$A = \{3, -6, 9, -12, \dots\}$$

همان‌طور که واضح است ما مضارب عدد ۳ را می‌بینیم. اما به طوری که یکی درمیان منفی و مثبت هستند. باید بدانیم به طور کلی برای جمله‌های عمومی و برای نمایش‌های ریاضی، ضرب $(-1)^n$ و تبدیلات آن جملات یکی درمیان منفی و مثبت را می‌سازد. (اصطلاحاً متناوب)

اولین مضرب عدد ۳ مثبت است، پس باید با $(-1)^{n+1}$ کار کنیم تا هرگاه n عددی فرد بود عبارت ما مثبت شود.

با توضیحات بالا، معلوم خواهد شد که جمله عمومی دنباله به صورت $3n \times (-1)^{n+1}$ است که حالا باید به فرم مجموعه نوشته شود. پس:

$$\{(-1)^{n+1} \times 3n \mid n \in \mathbb{N}\}$$

(مجموعه‌ها، صفحه ۱۰)

۱۲- گزینه «۳»

(کتاب آبی)

دقت کنید که $\sqrt{3} > 1$ است. بنابراین داریم:

$$\begin{aligned} \left| \sqrt{3} - 1 \right| &= \sqrt{3} - 1 \\ \left| \sqrt{3} - 1 \right| &= \sqrt{3} - 1 \Rightarrow \left| \sqrt{3} - 1 \right| + \left| \sqrt{3} - 1 \right| \times \left| 1 - \sqrt{3} \right| \\ \left| (1 - \sqrt{3}) \right| &= \sqrt{3} - 1 \\ &= 2\sqrt{3} - 1 + (\sqrt{3} - 1)(\sqrt{3} - 1) = 2\sqrt{3} - 1 + 3 - \sqrt{3} - \sqrt{3} + 1 = 3 \end{aligned}$$

(عبرهای مفیدی، صفحه‌های ۲۸ تا ۳۱)

۱۳- گزینه «۴»

(کتاب آبی)

رسم شکل:

چون احمد کوتاه‌ترین پسر نیست پس نفر آخر نباید باشد. طبق گفته مسئله نمودار بالا شکل می‌گیرد و احمد بلندتر از علی نمی‌تواند باشد؛ چون مسئله اشاره کرده است حداقل دو نفر آنان، از علی کوتاه‌تر هستند.

(استدلال و اثبات در هنر، صفحه ۳۶)

۱۴- گزینه «۲»

(آزمون مدارس نمونه دولتی البرز - ۹۹)

ابتدا اعداد 3^{x+1} و 3^{x+2} را به فرم‌های زیر می‌نویسیم:

$$3^{x+1} = 3^x \times 3, \quad 3^{x+2} = 3^x \times 3^2$$

و در مرحله بعد، در صورت و مخرج کسر، از عبارت 3^x فاکتور می‌گیریم.

$$\frac{3^x + 3^x \times 2 + 3^x \times 3^2}{3^x \times 3^2 - 3^x} = \frac{3^x(1+2+9)}{3^x(3^2-1)} = \frac{12}{8}$$

(توان و ریشه، صفحه‌های ۶۰ تا ۶۳)

۱۵- گزینه «۴»

(کتاب آبی)

$$\sqrt{18} = \sqrt{9 \times 2} = 3\sqrt{2}$$

$$\sqrt{27} = \sqrt{9 \times 3} = 3\sqrt{3}$$

$$\sqrt{108} = \sqrt{36 \times 3} = 6\sqrt{3}$$

$$\sqrt{200} = \sqrt{100 \times 2} = 10\sqrt{2}$$

$$A = \frac{2}{3} \sqrt{18} + 2\sqrt{27} - \sqrt{108} + 0 / 3\sqrt{200}$$

$$= \frac{2}{3} (3\sqrt{2}) + 2(3\sqrt{3}) - (6\sqrt{3}) + \frac{3}{3} (10\sqrt{2})$$

$$\Rightarrow A = 2\sqrt{2} + 6\sqrt{3} - 6\sqrt{3} + 3\sqrt{2} = 5\sqrt{2}$$

$$\Rightarrow A^2 = (5\sqrt{2})^2 = (25 \times 2) = 50$$

(توان و ریشه، صفحه‌های ۷۳ تا ۷۷)

۱۶- گزینه «۴»

(کتاب آبی)

$$\frac{a}{b} < \frac{c}{d} \Rightarrow \frac{a}{b} < \frac{c}{d} \quad \checkmark$$

مثبت منفی

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»:

$$a < 0, b, c, d > 0 \Rightarrow \frac{ad}{bc} < \frac{bc}{bc}$$

مثبت منفی

گزینه «۲»:

$$\left. \begin{matrix} a < b \\ c < d \end{matrix} \right\} \xrightarrow{\text{جمع کنیم}} a+c < b+d$$

گزینه «۳»:

$$|a| < |b| \xrightarrow{\text{توان ۲}} |a|^2 < |b|^2 \Rightarrow a^2 < b^2$$

(عبارت‌های پی‌ری، صفحه‌های ۹۱ تا ۹۳)

۱۷- گزینه «۱»

(کتاب آبی)

$$\text{شیب خط} = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1} = \frac{5 - (-1)}{4 - 1} = \frac{6}{3} = 2$$

$$\text{معادله خط: } y = ax + b \Rightarrow y = 2x + b \quad \begin{bmatrix} 1 \\ -1 \end{bmatrix}$$

$$-1 = 2 \times 1 + b \Rightarrow b = -3$$

(قط و معادله‌های قطی، صفحه‌های ۱۰۶ و ۱۰۷)

۱۸- گزینه «۱»

(کتاب آبی)

$$\text{مخرج مشترک} = (a+2b)(a-2b)$$

$$\begin{aligned} & \frac{2a}{a^2 - 2b^2} + \frac{1}{a+2b} - \frac{1}{a-2b} \\ &= \frac{2a}{(a-2b)(a+2b)} + \frac{1 \times (a-2b)}{(a-2b)(a+2b)} - \frac{1 \times (a+2b)}{(a-2b)(a+2b)} \\ &= \frac{2a + a - 2b - a - 2b}{(a-2b)(a+2b)} = \frac{2a - 4b}{(a-2b)(a+2b)} \\ &= \frac{2(a-2b)}{(a-2b)(a+2b)} = \frac{2}{a+2b} \end{aligned}$$

(عبارت‌های گویا، صفحه ۱۲۰)

۱۹- گزینه «۱»

(کتاب آبی)

یک ریشه ۴- است، یعنی بر $x+4$ بخش پذیر است:

$$\begin{array}{r|l} x^3 - x^2 - 14x + 24 & x+4 \\ \hline x^2 - 5x + 6 & \\ \hline -5x^2 - 14x + 24 & \\ \hline -(-5x^2 - 20x) & \\ \hline 6x + 24 & \\ \hline -(6x + 24) & \\ \hline 0 & \end{array}$$

حال ریشه‌های دیگر با مساوی صفر قرار دادن خارج قسمت به دست می‌آید:

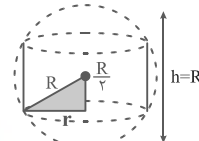
$$x^2 - 5x + 6 = 0 \Rightarrow (x-2)(x-3) = 0$$

$$x-2=0 \Rightarrow x=2 \quad \text{یا} \quad x-3=0 \Rightarrow x=3$$

(عبارت‌های گویا، صفحه ۱۲۸)

۲۰- گزینه «۴»

(کتاب آبی)

$$r^2 = R^2 - \left(\frac{R}{2}\right)^2 = R^2 - \frac{R^2}{4} = \frac{3}{4}R^2$$

$$\frac{\text{حجم استوانه}}{\text{حجم کره}} = \frac{\pi r^2 h}{\frac{4}{3}\pi R^3} = \frac{\pi \times \frac{3}{4}R^2 \times R}{\frac{4}{3}\pi R^3} = \frac{9}{16}$$

(مجموع و مساحت، صفحه‌های ۱۳۲ تا ۱۳۴)

فارسی (نهم)

۲۱- گزینه «۴»

(آزمون نمونه دولتی شهرستان‌های استان تهران - ۹۹)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: به معنی چشم‌ها

گزینه «۲»: به این دلیل / به این خاطر

گزینه «۳»: مانند مردمان دانا

(واژگان، صفحه ۶۴)

۲۲- گزینه «۳»

(ابوالفضل عباس زاده)

نمونه‌هایی از وابسته‌های خواسته شده:

هر قدم: صفت مبهم + هسته

پیر خرف گشته: هسته + صفت بیانی

چه عزت: صفت پرسشی + هسته

دقت کنید «این» در عبارت صفت اشاره نیست.

(دانش زبانی، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

۲۳- گزینه «۳»

(آزمون نمونه دولتی استان یزد - ۱۴۰۰)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: نیا سودمی (نمی‌آسودم): ماضی استمراری - اول شخص مفرد

گزینه «۲»: کرده‌ای: ماضی نقلی - دوم شخص مفرد

گزینه «۴»: داشتی (می‌داشت): ماضی استمراری - سوم شخص مفرد

نکته: دقت کنید فعل «داشتی» را با فعل ماضی مستمر که از ترکیب «داشت

+ فعل» ساخته می‌شود؛ اشتباه نگیرید.

(دانش زبانی، ترکیبی)

۲۴- گزینه «۴»

(مبینا اصیلی زاده)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: سر به سر ← گروه قیدی است و «سر به سر» واژه وندی مرکب است؛ چون شامل واژه ساده «سر» و میان‌وند «به» می‌باشد.

گزینه «۲»: دهیم فعل مضارع است و مفهوم شاید را در خود دارد؛ بنابراین التزامی است.

گزینه «۳»: «تن» و «کشور» هر دو مفعول هستند.

گزینه «۴»: همه ← هسته است و نقش نهادی دارد. (در اینجا وابسته نیست.)

(دانش زبانی، ترکیبی)

۲۵- گزینه «۳»

(مسین پرهیزگار)

اگر دو واژه‌ای که در انتهای دو مصراع به کار رفته‌اند، از نظر لفظی مشابه اما از نظر معنا متفاوت باشند، دیگر ردیف نیستند؛ بلکه قافیه‌اند.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تشنه: در هر دو بیت به معنی احساس ناشی از کم آبی

گزینه «۲»: خویش به معنی خود

گزینه «۳»: دو واژه با یکدیگر هم‌معنی نیستند و جناس تام ساخته‌اند:

۱- باد (در مصراع اول) ← جریان هوا

۲- باد (در مصراع دوم) ← باشد (فعل دعایی)

گزینه «۴»: فعل «دریاز» در هر دو مصراع هم‌معنی هستند.

(دانش ادبی، صفحه ۱۰۰)

۲۶- گزینه «۲»

(آزمون نمونه دولتی استان هرمزگان - ۹۹)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در این عبارت، وجود مضاف برای مضاف‌الیه ضروری و واقعی است. پای طلب: برای طلبیدن چیزی باید حرکت کرد (به وسیله پا)

گزینه «۲»: در «پای امید»، امید به انسانی تشبیه شده که پا دارد؛ اما در مسیر پایش به سنگ می‌خورد یعنی به ناامیدی و شکست می‌انجامد.

گزینه «۳»: «سر ارادت»، برای نشان دادن ارادت سر فرود می‌آید.

گزینه «۴»: «دست طمع»، برای خواستن چیزی دست به پیش می‌رود.

(دانش ادبی، صفحه ۷۳)

۲۷- گزینه «۲»

(فائزه کاووسی)

گزینه «۲»: تشبیه: «محنت به پود» و «محبت به تار» مانند شده است. تشخیص: قامت دل / آرایه جناس ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تشبیه: «سیلاب غم» که غم به سیلاب تشبیه شده است. (وجه شبه ← نابودگری) / تشخیص: «گریختن عقل» که عقل به جاننداری

مانند شده که فرار می‌کند. / مراعات نظیر: «سیلاب»، «گرداب» و «خطر»

گزینه «۳»: تشبیه: «سروقد»: قد مانند سرو است. (وجه شبه ← بلندی)، «چهره چو یوسف» (وجه شبه ← زیبایی)، «عاشقی چو زلیخا برخاست»

عاشقی (مشبه) / زلیخا (مشبه‌به) چو (ادات تشبیه) سوخته خرمن (وجه شبه) / کنایه: «سوخته خرمن» کنایه از بدبختی و بیچارگی، «برخاستن» کنایه از پیدا شدن / تلمیح: به داستان «حضرت یوسف و زلیخا» اشاره دارد.

گزینه «۴»: تشخیص: «حیران شدن عقل» / مراعات نظیر: «عنب»، «انار» و «خوشه» / تشبیه: «حقه یاقوت انار». ۱) انار به حقه یاقوت مانند شده است.

۲) دانه‌های انار از جهت زیبایی و شکل ظاهری به یاقوت مانند شده است.

(دانش ادبی، ترکیبی)

۲۸- گزینه ۳»

(نیلوفر امینی)

نام: نهاد است.

برگ: نهاد است.

پرسش: متمم است (حرف «را» در گروه «پرسش تشنگی را»، حرف اضافه به معنای «برای» است).

ریگ: نهاد است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: تشخیص ← قدرت شناخت ریگ‌های بیابان

گزینه ۲: مسند ← رخصت / آب / جواب

گزینه ۴: واژه وندی ← «پرسش»: پرس + ـش، «رویش»: روی + ـش (ترکیبی)

۲۹- گزینه ۳»

(آزمون نمونه دولتی استان فراسان رضوی - ۹۹)

در این بیت، حافظ از مخاطب خود می‌خواهد «دعای خیر و لطف (همت)» خود را به عنوان «راهنما و نگهبانی» برایش قرار دهد.

در سایر گزینه‌ها، همت به معنای (عزم، اراده و خواسته) است.

(مفهوم، ترکیبی)

۳۰- گزینه ۴»

(سپهر حسن‌فان‌پور)

مفهوم نثر به این موضوع اشاره دارد که «نصیحت کردن فردی که تمایل به پندپذیری ندارد کار بیهوده‌ای است»، اما بخش نظم در رابطه با «علت خاموشی» آمده است.

(مفهوم، ترکیبی)

فارسی (نهم) - سؤال‌های آشنا»

۳۱- گزینه ۱»

(کتاب آبی)

می‌دانیم یکی از انواع شبه‌جمله‌ها، مناداها هستند. «ملکا» در بیت صورت سؤال منادا و شبه‌جمله است. همچنین تعداد فعل‌ها تعیین‌کننده تعداد جملات است: «گویم»، «ی» پس از «پاک» به معنای «هستی»، «ی» پس از «خدا» به معنای «هستی»، «تروم» و فعل جمله «توأم راهنمایی» به هر دو شکل که خوانده شود: «تو راهنمای من هستی.» و یا «به من راه را نمایی (نشان دهی).»

(دانش زبانی، صفحه ۹)

۳۲- گزینه ۳»

(کتاب آبی)

در گروه «این هر دو جهان»، «جهان» هسته است و «این» و «هر» و «دو» وابسته پیشین است. این عبارت در جمله «این هر دو جهان غلاف آن آینه است» نهاد است.

(دانش زبانی، صفحه ۲۰)

۳۳- گزینه ۲»

(کتاب آبی)

در بیت گزینه ۲، «دل» منادا و «سر» نهاد است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: واژه‌های «گردون» و «دوران» هر دو مضاف‌الیه هستند.

گزینه ۳: واژه‌های «راه» و «پایان» هر دو نهاد هستند (هیچ راهی وجود ندارد که برای آن پایانی وجود نداشته باشد).

گزینه ۴: واژه‌های «فنا» و «هستی» هر دو مضاف‌الیه هستند.

(دانش زبانی، صفحه ۵۵)

۳۴- گزینه ۴»

(کتاب آبی)

افعال ماضی مطلق (ساده):

ب) شنیدم - جستم - نیافتم / ج) آزمودم - نبود

افعال ماضی نقلی:

الف) گفته‌ام د) رسیده‌ام

(دانش زبانی، صفحه‌های ۷۱ و ۷۲)

۳۵- گزینه ۲»

(کتاب آبی)

بررسی ابیات:

الف) «کجا رویم که سرمزلی به دست آریم؟» نمی‌توانیم جایی برویم که سرمزلی به‌دست بیاوریم. بیت پرسش انکاری دارد.

ب) از بی‌خردان چه ستم‌هایی دیده‌ای؟ بدان چه بدی‌هایی با تو کرده‌اند؟ پرسشگر به دنبال پاسخ است.

ج) «این‌جا چه سلامتی هست { و کجا امن {است؟» این‌جا هیچ سلامتی نیست و هیچ جایی امن نیست. بیت پرسش انکاری دارد.

د) هر کس نزد من باید می‌گوید: «چه برای تو پیش آمده است؟» بر فراق من می‌گردد و می‌گوید: «این مسکین شده است!» شاعر به دنبال تأکید بر موضوع از طریق نفی آن نیست.

(دانش زبانی، صفحه ۲۷)

۳۶- گزینه ۴»

(کتاب آبی)

ابیات گزینه ۴، «لحن غم‌انگیز دارند».

(دانش ادبی، صفحه‌های ۹۸ و ۹۹)

۳۷- گزینه ۴»

(کتاب آبی)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: «مصرع اول: به داستان شق‌القمر (شکافتن ماه) از معجزات پیامبر اکرم (ص) اشاره شده است. / مصرع دوم: به داستان یوسف نبی (ع) که زنان مصری با دیدن او دست‌هایشان را بریدند.

گزینه ۲: «مصرع اول اشاره به داستان سرد شدن آتش بر ابراهیم نبی (ع) / و مصرع دوم: به داستان گذر موسی (ع) از آب نیل اشاره می‌کند.

گزینه ۳: «۱» به داستان جمشید جم و جام جهان‌نمای او اشاره شده است. ۲) به داستان خاتم حضرت سلیمان (ع)، که زمانی گم شد و به دست دیوی افتاد.

گزینه ۴: «فقط به داستان سقوط آدم (ع) از بهشت به زمین اشاره شده است.

(دانش ادبی، صفحه ۷۹)

۳۸- گزینه ۳»

(کتاب آبی)

«تشبیه» و «کنایه» دو آرایه آشکار عبارت صورت سؤال است که این دو آرایه در گزینه ۳ نیز یافت می‌شود.

تشبیه: «روی» را به گل بوستان و همچنین به گل شقایق مانند کرده است. کنایه: «دل سیاه داشتن» کنایه از نامهربان بودن است.

(دانش ادبی، ترکیبی)

۳۹- گزینه ۳»

(کتاب آبی)

مفهوم مشترک این است که «عشق موجب شکوفایی و کمال‌بخشی است و حیات حقیقی در عشق است»؛ اما گزینه ۳ در نكوهش عشق است؛ «عاقل را با عشق و عاشقی کاری نیست!»

(مفهوم، صفحه ۱۲۰)

۴۰- گزینه ۳»

(کتاب آبی)

شعر صورت سؤال و گزینه ۳ با یک‌دیگر تناسب مفهومی دارند و بر این نکته تأکید دارند که «دشواری‌های راه عشق است که عشق را زیبا و لذت‌بخش می‌کند و برای انسان عاشق، دشواری‌های راه عشق خوش است.»

(مفهوم، صفحه ۷۹)

عربی، زبان قرآن (نهم)

۴۱- گزینۀ ۲: «آیت: دیدم / «مَلَأْتُ السَّكْنَ الغَالِيَةَ» (ترکیب اضافی - وصفی): لباس‌های گران‌تان

نکته مهم درسی: دقت کنید که در ترجمۀ ترکیب اضافی - وصفی، صفت را پیش از مضاف‌الیه ترجمه می‌کنیم.

۴۲- گزینۀ ۳: «فِي بِدَايَةِ السَّنَةِ الجَدِيدَةِ»: در ابتدای سال نو / «كَانَتْ»: بود (رد گزینۀ «۴») / «شَوَارِعُ مَدِينَتِنَا الْكَبِيرَةِ»: خیابان‌های بزرگ شهر ما (رد گزینۀ «۱» و «۲») / «مَزْدَحِمَةٌ جَدًّا»: بسیار شلوغ (رد گزینۀ «۴») (ترجمه، صفحه ۱۳)

۴۳- گزینۀ ۲: «يُفَصِّلُ»: به تفصیل شرح می‌دهد (رد گزینۀ «۴») / «اللَّهُ»: خدا / «الْآيَاتُ»: نشانه‌ها (رد گزینۀ «۳») / «لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ»: برای قومی که می‌اندیشند (رد گزینۀ «۱») / «وَيَسْتَعْمِلُونَهَا فِي حَيَاتِهِمْ»: و آن‌ها را در زندگی خود به کار می‌برند (رد گزینۀ «۱» و «۳») (ترجمه، ترکیبی)

۴۴- گزینۀ ۳: «تَرْجِمَةُ كَلِمَاتٍ» (آزمون نمونه دولتی استان تهران - ۹۹) شرح گزینۀ دیگر: گزینۀ «۱»: ترجمۀ صحیح: «هیچ آمیدی برای نجات نیست؛ بالا نرو.» گزینۀ «۲»: ترجمۀ صحیح: «تو بهترین معلمی هستی که آن را در زندگی‌ام دیده‌ام.» گزینۀ «۴»: «خبراً مهماناً»: خبر مهمتی (ترجمه، ترکیبی)

۴۵- گزینۀ ۲: «خَوَاهِرُ بَزْغَمٍ»: اُختی الْكَبِيرَةِ (رد گزینۀ «۱» و «۴») / «لِكِتَابَةٍ»: «تکلیف‌هایش»: واجباتها (ضمیر «ها» به اسم مؤنث «أُخْت» برمی‌گردد؛ رد گزینۀ «۳» و «۴») / «صَدَا زِدَمَ»: نَادِيَتْ (رد گزینۀ «۳») (ترجمه، ترکیبی)

۴۶- گزینۀ ۲: «جَمَعَ مَوْثٌ سَالِمٌ مَرَّةً بِصَوْتٍ صَحِيحٍ اسْت»: نه «مَرَاتٍ»! (اولی‌النه نوری) (واژگان، ترکیبی)

۴۷- گزینۀ ۴: «در گزینۀ «۴» آمده است: «چه چیزی روی زمین است؟ کتاب روی زمین است.» که سؤال و جواب مطابقت دارند. (همراه، ترکیبی)

۴۸- گزینۀ ۴: «كَانَتْ أَشْتَغَلُ»: کار می‌کردم نکته مهم درسی: «كان + فعل مضارع: ماضی استمراری» (قواعد، صفحه ۱۰۳)

۴۹- گزینۀ ۳: شرح گزینۀ دیگر: گزینۀ «۱»: «أَرْعَ» صحیح است. گزینۀ «۲»: «اسْمَعُوا» صحیح است. گزینۀ «۴»: «لَا تُكْتَبِي» صحیح است. (قواعد، صفحه‌های ۴۱، ۴۲، ۵۳، ۵۴، ۶۵ و ۶۶)

۵۰- گزینۀ ۱: «وَأَجَابَتْهَا الْمَدْرَسِيَّةُ» شامل ترکیب وصفی و اضافی است که در آن «المدرسيّة» نقش صفت دارد. (قواعد، صفحه‌های ۹۱ تا ۹۳)

عربی، زبان قرآن (نهم) - سؤال‌های «آشنا»

۵۱- گزینۀ ۲: «أَرْجُو مِنْكُمْ»: از شما خواهش می‌کنم (رد سایر گزینۀ «ها») / «اطلبوا»: طلب کنید، بخواهید / «الضَّرَرُ الَّذِي لِحَقِّ بَيْتِكُمْ»: ضرری که به خانه شما رسیده است (رد گزینۀ «۱» و «۴») (ترجمه، صفحه ۱۲۷)

۵۲- گزینۀ ۴: «نَحْنُ»: ما / «ذَكَرْنَا»: یاد کردیم / «رَبَّنَا»: پروردگارمان / «عِنْدَ الْقِيَامِ وَ الْجُلُوسِ»: هنگام برخاستن و نشستن / «سَأَلْنَا مِنْهُ»: از او خواستیم / «حَلَّ صِعَابِنَا»: حلّ سختی‌هایمان (ترجمه، صفحه ۱۳)

۵۳- گزینۀ ۳: «سَيِّئِشْتَرَى»: خواهد خرید / «أَبِي»: پدرم، پدر من / «شَاحِنَ الْجَوَالِ»: شارژر موبایل / «السُّوقِ»: بازار / «فِي يَوْمِ الْخَمِيسِ»: در روز پنج‌شنبه دقت کنید که «اليوم الخميس»: روز پنجم و «يوم الخميس»: روز پنج‌شنبه را با یک‌دیگر اشتباه نگیرید. (ترجمه، ترکیبی)

۵۴- گزینۀ ۴: ترجمۀ صحیح: «من دانستم چگونه درس بخوانم!» به تفاوت معنای این دو فعل توجه کنید: «أَدْرَسُ»: درس می‌خوانم / «أَدْرَسُ»: درس می‌دهم (ترجمه، ترکیبی)

ترجمۀ متن درک مطلب:

«امروز دانش‌آموزان درس‌هایشان را خارج از کلاس نوشتند، زیرا هوا بسیار لطیف بود، پس آن‌ها درس را به‌خوبی فهمیدند درحالی‌که مسائل سخت برایشان ساده شد، دانش‌آموزان بسیار خوشحال شدند، پس یکی از آنان گفت: این خوب است، درس‌هایمان را هر روز خارج از کلاس خواهیم خواند، پس معلم به او پاسخ داد: خیر! هر سخنی جایی و هر زمانی مردانی (مخصوص به خود) دارد.»

۵۵- گزینۀ ۲: ترجمۀ عبارت: «دانش‌آموزان به خارج کلاس رفتند، زیرا برای فهمیدن دروس بهتر بود!» عبارت فوق نادرست است؛ زیرا دانش‌آموزان به‌خاطر خوب بودن هوا، به خارج از کلاس رفتند. (درک مطلب، ترکیبی)

۵۶- گزینۀ ۲: «با توجه به سخن معلم در جواب دانش‌آموزش، نزدیک‌ترین ضرب‌المثل از لحاظ مفهوم «هر سخن جایی و هر نکته مکانی دارد.» است. (درک مطلب، ترکیبی)

۵۷- گزینۀ ۳: «دادن (بخشیدن) رنگ‌ها به چیزی»: رنگ‌آمیزی (واژگان، صفحه ۱۲۱)

۵۸- گزینۀ ۱: «كان ... يكتُب» (می‌نوشت) فعل معادل ماضی استمراری است. ضمیر «ی» در «أَخِي» (برادرم) مضاف‌الیه است. هم‌چنین «الصَّغِيرِ» صفت است. (قواعد، صفحه‌های ۹۱ تا ۹۳ و ۱۰۳)

۵۹- گزینۀ ۳: چون فعل نهی است، باید حرف «ن» از آخر آن حذف شود و به‌صورت «لا تُحَرِّنِي» صحیح است. (قواعد، صفحه‌های ۶۵، ۶۶، ۷۹ و ۸۰)

۶۰- گزینۀ ۴: «إخوة» جمع مکتسر «أخ» و به‌معنای «برادران» است و چون مورد خطاب قرار گرفته است، فعل امر مناسب برای آن باید در صیغۀ جمع مذكر مخاطب باشد و هم‌چنین ضمیر نیز باید با فعل مطابقت داشته باشد که در گزینۀ «۴» این شرایط رعایت شده است. (قواعد، صفحه‌های ۵۳ و ۵۴)